

Arturo Gaya: «El món cristià occidental se sent identificat en els missatges d'Abu Bakr»

Conversem amb la veu de Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries sobre el treball en solitari 'Ets tan pobre que només tens diners'

Arturo Gaya | Juan Miguel Morales

Arturo Gaya és conegut per portar la veu cantant de **Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries**. Des de fa uns anys, a més, de tant en tant deixa anar una perla en forma de disc en solitari per reivindicar músics i poetes que considera essencials: **Ovidi Montllor, Pete Seeger, Enric Casasses**? Ara acaba de presentar *Ets tan pobre que només tens diners* (Discmedi), un recorregut per part de l'obra d'**Abu Bakr al-Turtuxí**, poeta de la Tortosa islàmica nascut el 1059, fa gairebé mil anys.

Per què has decidit fer ara un disc amb poemes d'Abu Bakr?

Abans hi havia poca cosa d'**Abu Bakr** traduïda al català, fins fa 3 anys, que Miquel Àngel Llorenç va fer l'adaptació al català de tots estos textos. Tot el que hem musicat és inèdit, excepte una nova adaptació del poema "Absència", que ja l'havia traduït Josep Piera i que havia cantat **Al Tall**, i que Miquel Àngel Llorenç l'ha titulat "Amor de lluny". També ha traduït, i adaptat a la mètrica catalana, l'obra per excel·lència de l'**Abu Bakr**, *La llanterna dels prínceps*, que és un tractat de consells als governants. Llorenç ha fet un gran treball per recuperar la importància d'aquesta figura, que és

considerada la personalitat intel·lectual musulmana més rellevant de la història de Catalunya i que té un carrer a Tortosa ?tot i que que és un carreró? i una escultura d'Ignasi Blanc al peu de les muralles, però la majoria de gent no sap qui és...

I com vas arribar a aquesta traducció de Miquel Àngel Llorenç?

Fa tres anys, quan anàvem encara amb mascareta, ell havia de presentar el seu llibre a la biblioteca de Tortosa i em va demanar de recitar un poema. En comptes d'un simple recitat, jo li vaig proposar de musicar-lo i cantar-lo. Va ser una mena de conjunció astral, perquè m'ha agafat en un moment en què jo estic plenament posat a la musicació de poemes en la meua faceta com a cantautor paral·lela a la feina amb els **Quicos**, i tenia ganes d'**Abu Bakr**.

Qui era Abu Bakr?

Era un senyor que va néixer el segle XI a Tortosa i va morir a Alexandria. Va viatjar pel que en aquella època es considerava mig món per escampar les seves idees. Per exemple, deia que la guerra pot arribar a fer fàstic i pudor i que cal ser agraït en esta vida. També deia que és indigent aquell a qui a Alà li ha donat només béns mundans, que és el mateix que dir que ets tan pobre que només tens diners. Aquesta no és una frase textual d'**Abu Bakr**, és la interpretació traduïda al llenguatge col·loquial dels nostres dies. **Abu Bakr** va ser un pensador, filòsof, escriptor, estudiós, i va anar evolucionant en la seva vida. Va estar prop del poder, va conèixer el poder, però per això es va atrevir a fer un llibre de consells als governants. I als governants els diu ?mira't a l'espill abans d'aconsellar' i ?no vulguis prohibir allò que tu fas'. Són consells que encara són vigents. Vaig pensar que els seus poemes eren un regal de la vida.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=nywAjpBU0I8>

Parla'ns de la sonoritat del disc.

Aquí la sonoritat predominant és la mediterrània, amb sons àrabs, de Grècia, d'Itàlia? Hi ha dos temes molt àrabs, i un de més aflamencat, que és precisament el que es diu "Ets tan pobre que només tens diners". També hi ha una mena de vals, un calypso. Hem buscat aquesta sonoritat, i aquestes imatges, per tal de contribuir a intentar que aquest mar deixi de ser un mar de mort i de guerra i torni a ser aquell mar que voldríem, un mar que uneixi diferents cultures. Fa uns anys se'ns va intentar convèncer, als ciutadans de tot el món, que només teníem un enemic únic que era un virus, i ara tornem a tenir un context de guerra. I una guerra no és més que una lluita entre dos senyors que des de les seues poltrones envien a morir a milers i milers de joves.

De fet, el disc surt ara, en un moment especialment dur perquè s'associa l'Islam al terrorisme, la ultradreta fa bandera de la islamofòbia, hi ha guerra a Palestina... En aquest punt és important reivindicar la figura d'un musulmà pacifista?

Jo crec en el retrobament entre les cultures, i penso que totes les cultures i totes les religions, en el fons, busquen el mateix. I això és el més important. Sense cap altre comentari, perquè és suficient. Crec que és el missatge que cal escampar, que tots anem cap al mateix camí, i que el retrobament, el diàleg i apropar-nos soluciona moltes coses. El món cristià occidental se sent identificat en aquests missatges, i descobrir que els proclamava un poeta musulmà fa prop de mil anys, ha de provocar un pensament, una reflexió. I si, a més a més, arriba en un moment tan complex com aquest i pot contribuir a donar un punt positiu a tot això, millor.

Aquest disc és un pas més en aquesta consolidació d'una línia de cantautor molt eclèctica, que va de l'Ovidi a Abu Bakr, passant per Enric Casasses, Pete Seeger i per cançons pròpies. Quin és el fil que uneix tots aquests projectes?

Jo diria que soc jo mateix i la meua evolució creativa. Jo penso que alguna gent que l'ha escoltat, el primer que em diu és que aquest disc soc jo. És un comentari que jo no me l'havia plantejat, però que m'agrada. Al cap i a la fi, la poesia et proporciona algú que, d'una altra manera, diu allò que tu penses. És evidentment que no buscaràs un escriptor amb qui no et sentis identificat. Quan vols fer un disc, cantar o fer música, vols transmetre idees i sentiments. Estos sentiments els transmetes a través de missatges teus o identificant-te en allò que han dit altres persones. Cada

moment fas un treball perquè estàs motivat per una cosa, però sempre ets tu i sempre hi ha la teva essència al darrere. Quan jo vaig posar-me a treballar amb l'**Ovidi**, era perquè constatava que la gent jove no sabia qui era. Ara, cada vegada es canta més i és més conegut, però el 2010 era un gran desconegut per a molta gent. Amb **Pete Seeger**, també vaig veure que molta gent no el coneixia. No podem viure en un món on la gent no sàpiga qui és **Pete Seeger**. Cada disc té la seva motivació i ensenya un trosset de mi.

Després de les celebracions del 25è aniversari, l'any passat, en quin moment us trobeu amb Quico el Célio?

L'any passat, quan fèiem les celebracions, vam dir que l'aniversari ens agafava treballant i no només recopilant. Estem presentant *Ilercavònia* (DiscMedi, 2023) i, encara que ara he fet este parèntesi per poder treballar **Abu Bakr**, tenim per davant tot un nou disc que encara té uns anys de recorregut. Estem bé i amb ganes de treballar.